

TELEGRAPHIC ROMAN.

Apare Martia, Joia si Sambata

ABONAMENTUL

Pentru Sibila pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarohle pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălnătala pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.

Epistolele nefrancate se refuza. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTI UNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rîndul cu litere garmond

Causă și efect.

Sibiu, 29 April n.

Două lucruri grave s'au întâmplat în zilele din urmă în viața **de stat de la noi**: greva de la căile ferate ungare, și nefericitul măcel de la Aleșd.

Greva, grație energiei guvernului, a fost sufocată pe întreaga linie. Cei mai mulți dintre cei seduși și ademniți cu promisiuni s'au trezit din buimăcăleală și și-au reluat ocupațiunea de mai nainte, și nimeni nu-i va certa ori pedepsi pentru aceea ce au făcut. Ear' cei nepocăiți vor rămâne fără slujbă. Asta le va fi pedepsa.

Nu mai comitetul de acțiune, compus din treisprezece membri, toți arestați, va avea să-și dea seama în fața judecătoriei despre reul ce l'a pus la cale. Codul penal prevede adecă pedepsă aspră pentru cei ce îndemnă pe funcționarii publici să se lăpede de jurământul prestat și să nu-și mai facă datoria, pentru a cărei împlinire au fost luați în serviciul statului. Și judecătorii își vor face cu totă asprimea datoria în ce privește aplicarea pedepsei în cazul dat.

Puterii de stat i-se va da deci satisfacția cuvenită, ear' pagubele enorme pe cari le-au suferit, ~~statul și particularii~~, rămân pierderi efective, cari nu mai pot fi acoperite.

Peste lucrurile acestea va trebui să trecem deci la ordinea zilei: guvern, cetățeni, parlament și presă, deopotrivă. Tot ce mai putem face este, să ne dam seama despre motivele, ori mai bine zis despre *cauzele*, cari au putut provoca greva acesta, a cărei asemenea nu s'a mai pomenit în viața popoarelor constituite în state de drept și de ordine.

Mulți vor afla motivele în multe și diferite lucruri. Noi credem însă a le pute găsi într'un singur fapt: în felul cum s'a făcut angajarea funcționarilor și a lucrătorilor de la căile ferate, de la început până acum, și cum am dori să nu se mai facă în viitor. Nu s'a căutat, dacă respectivul e om de încredere, de conștiință, de ordine, de

bună educație, ci numai dacă e Ungur și *bun patriot*, în falsul înțeles al cuvântului. Și cel-ce se bătea în pept mai cu putere pe tema acésta, era cel mai de valóre om la căile ferate ungare. Cel-ce brusca publicul neștiutor de limba unguréscă, și nu-i dádea билет dacă nu-l cerea în limba statului, trecea de stâlp puternic al statului, al ideii de stat magiar. Desmerdați în modul acesta, natural că ómenii au creșut că se pot lua la luptă chiar și cu statul, în serviciul cărui stau, și, într'o bună diminiță au denegat serviciul, în tocmă cum denegau totdeauna și lui badea Ioan sau Pavel deslușirile cerute, dacă nu le cerea în limba statului, pe care, în închipuirea lor, credeau că ei îl represintă.

Romanul, om de ordine și de supunere, nu era bun ca împiecat la căile ferate ungare, de cât numai dacă se lăpêda de naționalitatea sa și își schimonosia numele pe urgie. Sêrbul, Sasul, Slovapul, tot așa! Pe calea aceasta am ajuns apoi acolo, că la căile ferate ungare au fost angajate în preponderanță elemente în mod eminent turbulente, cari la ocașiunea binevenită, cum tocmai am vêdut, și-au arătat dinții și fața de susținătorii lor, față de statul ungar.

Nu facem imputare pentru ceaste
nimenui; am dori numai, ca ad
guvern, care a dovedit și până acuma
destulă pricepere de a prinde lucrurile
din partea lor cea adevărată, să tragă
din pătania peste care a trecut con-
clușiuni pentru viitorul, și să se con-
formeze lor.

Tot așa stăm și cu nefericita întâmplare de la *Aleșd*. Nu ómenii morți și grav răniți, dar' nici cei cam *o sută* de arestați și dați în judecată sunt vinovați pentru aceea ce s'a întâmplat, ci vinovați sunt cei-ce i-au dus la primejdie: conducătorii kossuthistilor și ai socialistilor, cari, precauți cum sunt, nu s'au pus în primele rînduri, ca pe ei s'ê 'i nimerescă glóntește gendarmelești, ci au stat în dos, la bun adăpost.

Cum e însă, de ómenii, în mare parte *ai nostri*, se iau după fantasiile kos-

suthistilor și după falsele învățături ale
socialistilor, nici unii de un ném cu ei?

Aşa, că poporul nostru român e rupt de cătră adevăraţii sei conducători. Inteligenţa română e oprită prin ordinaţiuni ministeriale şi nu pôte să țină întruniri cu poporul român, pentru-ca să 'l instrueze să fie supus legilor, şi aceea ce-i lipseşte şi crede că i-se cuvine, să cêră şi să pretindă numai pe cale legală.

Pentru noi, Românii, oamenii păcii și ai legii, dreptul de întrunire e confiscat. Dacă preotul ori învățătorul locului ține școală cu poporul în privința drepturilor sale, numai de cât e timbrat de agitator, de dușman al statului, de om periculos. Natural deci, că după ce astfel e lăsat în grija sa proprie, poporul nostru se ia după vorbele sfărăitoare ale acelor cari caută să 'l exploateze, și dus pe căi greșite, se dimită la fapte incorecte.

Am dori deci, ca și de aici guvernul să tragă învățături, și să ne deschidă ebrași calea pe viitoriu, ca poporul nostru *de inteligința sa să se fie condus*, și garantăm, că nu va face lucruri supărăcioase și ilegale.

Sinodul din Arad.

In șase sedințe, ținute sub presidenția Sale domnului episcop diocesan Ioan app, sinodul eparhial din Arad și-a terminat lucrările, închis fiind Mercuri d. a. săptămâna trecută.

Deschiderea sesiunii sinodale s'a făcut prin următorul discurs presidial, rostit din partea Preasfințitului domn episcop *Ioan I. Papp*:

Christos a înviat!

Domnilor deputați !

Intrunirile sinodelor eparchiale, gruparea reprezentanților clerului și ai poporului în jurul arhierilor diocesani, încă de la inaugurarea vieții constituționale pe baza Statutului organic au devenit zile de sărbătoare, atât pentru eparchioți și reprezentanții lor, cât și pentru arhierii, care se înalță la tron după timp în scaunele episcopale. Zile de sărbătoare au fost și sunt pentru credincioșii

bisericeii, pentru-că în aceste întruniri și grupări ale reprezentanților lor în jurul arhiepiscopului, ca și cap al diecezei, ei, episcopii au salutat și salută cu multă însuflețire și mângâiere redobândirea vieții sinodale-apostolice, adică dreptul clerului și al poporului de a concură în administrarea tuturor afacerilor bisericești, școlare și fundationale, și acest drept este cu atât de mai mare însemnătate, cu cât toți au înțeles și înțeleg, că prin redobândirea vieții constituționale nu numai i-s-a recunoscut bisericii noastre ortodoxe dreptul de existență, ca și biserică națională sinodală, ci prin redarea autonomiei i-s-a dat un puternic impuls de viață, un mijloc de conservare și întărire și un îndemn spre dezvoltare și prosperare întru marginile legii.

Insemnătatea acestui drept o au știut și o știu aprecia toți, dar' cu deosebire aceia dintre cei chemați, cari au cunoscut și cunosc trecutul și suferințele bisericei noastre; cari știu cum moșii și strămoșii noștri vécuri de-arëndul lipsiți de drepturile vieții constituționale, au fost reduși numai la datorințe fără de drepturi, în cât viața lor bisericască era asemenea ivorului fără apă, asemenea pomului fără de rodă.

Da' zile de bucurie și mângâiere au devenit asemenea întruniri și pentru fruntașii bisericii, pentru reprezentanții clerului și ai poporului, pentru-că în deosebi la asemenea întruniri dată-le este posibilitatea, și ei cu plăcere folosească ocaziunea de a-și manifesta cu cuvântul și cu fapta dragostea și iubirea ce o au către sfânta noastră biserică și către instituțiunile ei, pentru a căror apărare și sprijinire au și primit mandatul de la alegători.

[illegible]

FOIȘORĂ

Aur!...¹⁾

Despre drama cu acest nume, care e vrednică de luarea aminte a tuturor, s'a scris foarte puțin, și fără temei. Unii s'au mulțumit numai cu înregistrarea apariției ei, însoțindu-o de câteva cuvinte de laudă la adresa cunoscutei scriitoare, care în cazul acesta ni-a dat un product literar deservită etc., alții au scris câte o nepretențioasă dare de seamă, în care espuneau conținutul, și earăși alții s'au mulțumit cu critica verbală făcută după reprezentarea acesteia în București și Seliște. Nici eu, când prind condeiul în mână, ca să scriu câte ceva despre această dramă, n'am pretenția nici pe departe de a eehauria acest subiect rezervat criticei mai serioase din regat. Totuși cred, că numai spre folosul acelor, cari se interesează de literatură p^ote fi, a afla și de la acest loc câte ceva, ce ar contribui la înmulțirea cunoștințelor lor.

În numărul 36 al acestui ziar am semnalat ca o scădere a acestei drame, că persoanele ei par străine cu totul și tot de timpuriu

în care trăesc, că nu sunt străbătute absolut de loc de spiritul, care stăpânea întreaga lume românească din Ard.-al și țera ungurească pe vremea aceea, că Măria Sa sîpanul Cozma, care e mort deja când se petrece acțiunea dramei !') n'are nimic din aspirațiunile domnilor români de pe vremeile acelea, că Petru Țîi face mai mult impresia unui tînăr bonjourist din țerile române, ear' nici pe departe a unui ardelean străbătut de ideia latinității noastre . . , etc., și că în consecuență acesta scădere, avîndu-se în vedere că drama e istorică, nu se pôte erta. Sar mai fi putut escepționa și altele, întré carl persóna preotului, care astfel vorbește despre românii înșelați în așteptările lor după revoluția din 1848/9: Știți de când cu revoluția, ómenii au prins obiceiul de jaf, de omor, s'au îndulcit la pradă, la sânge, ca fiarele fîlămânde slobozite din cușcă. Stăpînirea nu-i pôte ține în friu. . . Dar' sê mai dee vr'un potop de apă peste lume, că foc a fost destul, — dar' spațiul nu-mi permitea atunci sê m' estind mai mult asupra acestor scăderi cum și asupra afirmațiunei, — pe care mi-ar plăcé sê nu fu adus

¹⁾ În darea de sémă din nr. 36 s'a pus din gresală, la copiere că George Nistor e fișpan.

în poziția de a o motiva, că motivarea internă reamintește „Năpasta” lui Caragiale, ear’ actul I reamintește actul II din „Puterea întunerecului” a lui Tolstoi, cum și asupra altor cestiuni, cari ar merita să fie apreciate. Nu mă voiu estinde nici acum asupra lor, voiu numai să precizez ceea ce pôte că în darea de sémă n’am făcut destul de evident din pricina spațiului.

Ținând cont de împrejurarea, că acțiunea dramei e legată de timpul care a urmat revoluției din 1848/9 și de un sat mic din jurul Bihorului, și că fișpanul Cozma nu e o persoană activă și că prin urmare nici acțiunea preste tot nu va fi cu totul fctivă — ceea-ce nu afirm — am considerat această dramă ca dramă istorică, așa dar' ca una care legată fiind de condițiile acestea nu se pōte petrece decât numai în acele momente istorice, cari s'au succedat după revoluția din 1848/9. De la sine se înțelege, că drama acesta nu e istorică în sensul cum e istorică de pildă drama lui A. Davila: *Vlaicu Vodă*, s'au a lui V. Alexandri: *Despot Vodă* etc., cari au ca eroi persoane istorice marcante și evenimente istorice cunoscute, ci e istorică numai dacă o primim dintr'un punct devedere mai larg — întrucât adecă fișpanul Cozma e persoană istorică și

acțiunea — care p^ote fi chiar adev^{er}ată, nu”
mai cât nefiind de mare importanță nu s’a sus-
ținut în istoria n^ostru — se petrece
într’un sat mic din ținutul Bihorului cu câțiva
ani după revoluția din 1848/9. Dacă t^ote ace-
stea însă nu se fac destul de evidente și nu
se ține cont de ele în dramă, evident că ace-
sta e o scădere a dramei, care așa cum ni-se
presintă, cu p^{er}soanele ei curioase din punct de
vedere istoric, este cel puțin un *anachronism*
și s’ar put^ute petrece tot așa de bine și prin
anii cari au urmat revoluției din 1784, sau
cele din 1514, sau altei revoluții mai vechi
ori mai noue — fiindcă t^ote p^{er}soanele dramei
nu au nimic, absolut nimic în t^ote ale lor,
ce s’ar potrivi cu acel timp (1848) în care
trăiesc pe h^{ar}ție, ci ele sunt t^ote actuale și
dacă se potrivesc la anul 1848, se potrivesc
tot așa de bine și la 1784 și la 1514 etc. etc.

Iată intru cât consider eu drama Aur!... ca istorică și intru cât e defectuoasă această dramă, pe care, dacă autōra n'o lega de timp și de spațiu real, dispensa pe subscrisul de la niște observări ca acestea, ear' dsale i-s'ar fi deschis cu mai mare înlesnire portile Par-nasului.

Söliste, 5 April 1904.

Amic.

Zidari turbulenți. Lucrătorii zidari din Subotița răpădăna trecută au provocat pâruielă mare din cauză că după ce ei n'au voit să se angajeze la lucru pe timp și după 6 ore seara, antreprenorul unei mari zidiri și-a angajat lucrători din alte localități. Cei din Subotița au atacat pe lucrătorii străini și astfel s'a înocins pâruielă strașnică, așa că numai cu mari eforturi a reușit poliția să facă ordine.

Mama salvată! Așa scrie un fiu recunoscător domnului Albert Müller din Budapesta V Vădăș-utca 42/V, inventatorului crucii electro-magnetice nr. 86,967 R. B. Scrișoarea sună astfel: Stimată dle Müller! Nu mă pot reține de a nu-ți exprima cordiala mea mulțumită, căci dacă există pe lume un mijloc cu efect, atunci acela este numai al D.V.Östr. Mama a suferit de stomac de 16 ani și a fost certă de reumatism într-acea măsură, că nu mai nutream nici o speranță de a o putea reține în viață. Ea s'măna cu scheletul unui om, nu putea să-și miște nici un membru al corpului și trebuia tratată ca un copil mic. Mi-am luat însă refugiu la distinsul aparat al d-tale, la crucea dublă electro-magnetică nr. 86,967 R. B. și spre deplina noastră bucurie, mama, după ce a purtat aparatul patru săptămâni, a putut parăsi patul, și acum, mulțumită lui Dumnezeu, se află bine și sănătoasă. Nu pot încheiaș pune la inimă fie-cărui, care suferă de astfel de bôle, să se adreseze d-tale și să folosească binecuvântatul dvăstre aparat. Primește, dle Müller, încă odată cordiala noastră mulțumită. Bunul Dumnezeu se te țină și să-ți răsplătească bogat invenția d-tale. Cu stimă. George Parth în Baracka.

Cărți și reviste.

„Candela”, revistă bisericească literară, redactată în Cernăuți de prof. Dr. Emilian Voitușchi și consil. consistorial Alexandru Manastyrski, a apărut pe April (fasc. 4, anul de existență XXIII) cu următorul sumariu: Adresați epistolei către Galați, a apostolului Pavel, de Dr. Vasile Gheorghiu (urmare din fascicoli anteriori); Cartea Iov, tradusă și explicată după textul masoretic, de Dr. Octavian Ispescul (urmare din fasc. anteriori); 24 pagine text rusesc, apoi comunicări și explicări de casuri pastorale și cronice de interes bisericesc.

„Candela” apare în fascicoli lunari și costă 8 corone pe an. Administrația și redacția în Cernăuți în reședința arhiepiscopescă.

Din public.*)

Mulțumită publică.

În scopul zidirii unei sfinte biserici în parohia gr.-or. din opidul Murăș-U.ora, tractul protopresbiterial al Turdei s'a înțiat și îndeplinit în anul trecut 1903 o colecție publică admisă prin reșcriptul înaltului minister nr. 22,897/903 și prin conșlul Ven. Consistoriu arhiepiscopescan nr. 3207 Bis. Rezultatul acestei colecție se prezintă în următorul mod:

Cu ocaziunea ședințelor sinodului arhiepiscopescan din primăvara anului trecut au contribuit dintre deputații sinodali următorii: N. Moldovan, 1 cor., I. Murășan, 2 cor., Dr. V. Moldovan, 2 cor., I. Popescu, 6 corone, Iosif Popescu, 5 cor., Dr. N. Vecerde, 5 cor., Iosif Comanescu, 2 cor., Simion Dragomir, 2 cor., Mihail Cirlea, 2 cor., Iosif Morariu, 2 cor., Greg. Pletos, ; Dr. Gavril Buzura, 2 cor., Victor Tordășian, 1 cor., Dr. Pavel Oprea, 1 cor., Dr. Șenchea, 1 cor., Vasile Almasan, (Cluj) 5 cor., A. V. 2 cor., A. V. 2 cor., Dr. Fărcaș, 2 cor., V. Oaițiu, 1 cor., N. Garoiu, 2 cor., Dr. E. Meșian, 2 cor., Dr. I. Meșian, 2 cor., I. Dan, 1 cor., I. cav. Pușcariu, 2 cor., Dumitru Comșa, 1 coronă, N. Ivan, 2 cor., Dr. Proca, 1 coronă, Dr. Lemenyi, 2 cor., Dr. Șpan, 1 cor., Dr. Bologa, 1 cor., Dr. Roman, 1 cor., P. Pipos, 1 cor., Dr. Vasile Preda, 2 cor., Partenie Cosma, 2 cor., Dr. Eusebiu Roșca, 2 cor., ear' de la oficiile parohiale gr. or., cărora s'au trimis apeluri au mai încurs colecție de următoarele: Săcătura 14 corone, Aciliu 6 cor. 20 fil., Almașul-mic 1 coronă, Căcova 7 corone, Nucod 11 corone 20 fileri, Mălăncrav 2 cor. 10 fil., Mărișel 7 cor. 20 fil., Sarata 6 cor. 34 fil. Sadu 4 cor. 70 fil., Sibiu sub-burbiul-infer. 10 corone, Mateiaș 80 fileri, Tilișca 26 cor. 40 fil., Ohaba 15 cor. 90 fil., Muntele-rece 10 corone, Josani 5 cor. 20 fil., Cristur 3 cor. 68 fil., Marpod 2 cor. 10 fil., Bucium-Muntari 11 cor. 80 fil., Ocnișul-mare 20 corone, Hunedóra 13 corone, Vaca 8 cor. 26 fil., Ogmén 3 cor. 80 fil., Peteritea 8 cor., Comana-de-jos 2 corone, Marsina 2 corone, Barcău 2 corone, Tibru 4 cor. 56 fileri, Vorumloc 2 corone, Pianul-superior 34 cor. 60 fileri. În suma generală au încurs din colecția această 316 corone și 16 fileri, pentru cari dăruiri mica și săraca parohie din U.ora-murășană mulțamește binefacătorilor ei, rugând pe Cel Prea Înalt a le răsplăti cu priasinită cu mila cea bogată și înfinită.

M.-U.ora la 22 Martie 1904.

Pentru parohie:

I. Ghibu

protop. onorar și paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această B-dacția nu primește răspunderea.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare).

Asemenea descrie și evangelistul Ioan (VI. 3—14) această scenă, cum de la un fecior cumpără Iisus cinci pâni și doi pești, împărțindu-le prin învățacei săi la poporul adunat și postat pe coline și aședat prin erbă, cum satură cinci mii de bărbați și mai rămân 12 corfe de sfărături. Când au vădut ômenii minunea ce a făcut-o Iisus, au zis: „Cu adevărat acesta este prorocul, carele va să vie în lume” (v. 14).

„Și poruncind se ședdă popôrele pe erbă, luând cele cinci pâni și cei doi pești, căutând la ceriu, au binecuvântat și frângend au dat învățaceilor pânilă, ear' învățacei popôrelor” (v. 19).

Afară de intrarea principală mai conduc două uși, — una în dreapta și alta în stânga, — prin două înguste intrări, direct în naos. De asupra acestor intrări este puțin spațiu, folosibil pentru pictură. Preste intrarea din dreapta se pôte picta „bustul lui Iisus”, ear' de asupra celei din stânga prototipul lui Iisus, arhipreotul „Melchisedec”, tot bust. Aceste uși ne duc în două tinți mai înguste, cari au pârtelele din lăuntru comun cu pronaosul. Pe fața acestor doi pârți asemenea se pôte zugrăvi ceva din Testamentul vechiu și anume în dreapta Prorocul Ilie în momentele, când cere lui Dumnezeu foc din ceriu, ca să se convingă preoții lui Vaal și toți, că acela la care se închina el este Dzeul cel adevărat.¹⁾

Eventual se pôte face în locul acestui tablou, ori pe pârtelele de vis-a-vis „Suirea la ceriu a lui Ilie”, care simbolizează înălțarea lui Iisus la ceriu. Pe pârtelele corespundător din stânga „Melchisedec”, când iasă înaintea lui Avram și Lot, reînțorși de la luptă, și — ținend în mână trei pâni și un vas cu vin — le aduce jertfă. Melchisedec este prototipul lui Iisus, carele — sub forma vinului și a pânei — se jertfește pe sine însuși. Ori apoi fie la acest loc, fie vis-a-vis se pot zugrăvi: „Cei-ce vestesc lui Moise și Aron fecunditatea Canaanului, aducend fructe”. Ori Iacob visând scara ceriului (I. Moise XXVIII 10—17).

Intru cât finanțele ar admite și pictarea celorlalți pârți din apropierea intrării principale, se mai pot zugrăvi următoarele icône: „Traiul lui Adam și Eva după păcătuire” (I. Moise III. 17—19).

„Potopul” (I. Moise VII. 17—24).

„Cain omorâ pe Abel” (I. Moise IV. 8—13).

„Lot fuge din Sodoma” (I. Moise XIX. 15—17, 24—26).

„Dumnezeu se arată lui Moise în rug de foc” (II. Moise III. 1—12) etc.

Din pronaos intrăm în naie. Unde pronaosul este cu pârtele despărțit de naos, acolo de asupra intrării în naos găsim icôna „Intrării în biserică”, cum este d. e. la mănăstirea de la Argeș.

La catedrala noastră însă pronaosul este despărțit de naos, nu prin pârte, ci numai prin colonne de granit, pe sub cari trecend, trebuie să ni-se deschidă ochilor o priveliște grandioasă în viață și activitatea Celui ce pe noi ne-a scos din robia păcătului și ne-a dus la pământul făgăduinței, în împărăția creștinismului, întemeiată de El.

Cupola.

O dosebită îngrijire trebuie să aplice pictorul la zugrăvirea cupolei, carea în urma înălțimii la care se află, și prin serioșitatea scenelor reproduse trebuie mai mult să contribuie la deșteptarea în privitoriu a unor sentimente pline de misticism și de admirațiune.

Cupola se ridică drept deasupra năii, ca un ceriu deasupra pământului populat de ômeni. În partea ostică a năii este tēmpla, ale cărei uși împărătești în atâtea rânduri se deschid, ca să apară preotul spre binecuvântarea poporului atent și aședat în stranele din jurul năii și în spațiul de la mijlocul ei. În atâtea rânduri cererile preoților, prin cari imploră grația și mila celui de sus, se împreună cu acordurile evlavioase ale cântăreților și ale poporului, înălțându-se pe fumul de tămăie în sus către vârful cupolei, unde — răpiți de evlavie involuntar ne îndreptăm cu toți privirile — spre a ne convinge: cum însuși Iisus Christos, pe carele îl observăm acolo, însoțește binecuvântarea preoților liturgisitori, ascultând rugăciunile robilor săi, și cum pe reflexul și ecoul armonioșelor cântări străbătute în sus ne retrimite încredințarea neștrămutabilă a îndurărilor sale și asigurarea, că vom fi ascultați.

Așa se revelează Christos în fie-care biserică orientală poporului său, „Iisus Christos Pantocrator, sau Atotputernicul. IC HC ô Παντοκράτωρ”.

¹⁾ Avidui face lui Ilie învinuirea, că „răsvrătește Israilul”, ear' Ilie i-a răspuns, că nu. El se închină adevăratului Dumnezeu și — ca se-i dovedescă acestea — îl poștește, să adune în muntele Carmilului „tot Israilul și pe cei 400 proroci fără rușine ai lui Vaal și cei 400 proroci ai deșirurilor” etc. Poporul și prorocii s'au adunat. Au făcut două ruguri, și au pus câte un bou tăiat pe ele. Un rug era pentru Ilie, celălalt pentru prorocii lui Vaal. Apoi li-a zis Ilie acestora: „Și strigați întru numele Dumnezeilor voștri, și eu voi chema întru numele Domnului Dumnezeului meu; și va fi Dumnezeu, carele va auzi cu foc” (Cartea III a Împărăților XIII v. 24). Așa au făcut. Dar prorocii „cei de rușine” în zadar au chemat numele lui Vaal de dimineață până la amiază, și chiar până în desera, zicend: „Vaale auzi-ne!” căci „nu era ascultare”. Nime nu li-a răspuns ori-cât de tare strigau. Atunci li-a zis Ilie: „Prorociilor! dați-vă în lături!” ear' poporului „apropiați-vă!” Și când era vremea a se aduce jertfă, a venit Ilie proroc și a zis: „Dômnă, Dzeul lui Avram și al lui Isac și al lui Israil, auzi-mă Dômnă; auzi-mă cu foc, ca să cunoscă tot poporul acesta, că Tu ești Domnul Dumnezeu lui Israil și eu sunt robul Tău, pentru Tine am făcut lucrurile acestea” (v. 36). „Și au cădut foc de la Domnul din ceriu și au mistuit jertfa și lemnele și apa cea din gropă și petrite și lutul le-au lins focul” (v. 38). „Și au vădut tot poporul și au cădut pe fața sa și au zis: Adevărat Domnul este Dumnezeu, Domnul acesta este Dumnezeu” (v. 39).

În urma acestora — alungând poporul pe prorocii lui Vaal — Ilie i-a băgat în riul Kisson și i-au junghiat acolo,

icôna sa mare ocupă spațiul din mijlocul cercului cupolei. În stânga ține evangelia fie deschisă, fie închisă, ear' cu drēpta binecuvînteză.

Christos nu apare singur, ci încunjurat de suita sa, compusă din cetele îngerești, precum zice și rugăciunile: „Pe Time te laudă tôte puterile cerești” ...

În jurul chipului maret, serios și impunător a lui Iisus se fac cele „nouă cete îngerești”, așa precum le descriu cărțile bisericești și în deosebi *Dionisiu Areopagita*. „Pe Time te încunjură serafimii”, zice o rugăciune. Aședarea în cerc o reclamă și forma cupolei.

Gustul estetic al pictorului trebuie să afle pentru fie-care din cele 9 grupe de ingeri și pentru fie-care inger în special poziția, modul mai corespundător de înfățișare, ca să reese din icônă, cum unii ingeri — conform misiunii lor — glorifică pe Christos în cântări și imne de laudă, cum alții se rōgă, întrevin și se întrepun la el pentru noi păcătoșii robii lui; ear' alții îl tāmdează.¹⁾

Pictorul are cuvenita libertate a desemna câți ingeri va crede de lipsă, ținend însă cont, ca să se destingă cele 9 cete. Acestia formeză primul cerc de figuri în jurul lui Pantocrator.

Pe lângă ingeri cerem în multe rugăciuni întrevinerea Mariei la fiul ei și Dumnezeu nostru. D. e. rugăciunea de la Buna-vestire: „Preasfântă Stăpână, preacurată Fecioră, de Dumnezeu Născătoare.....! cad și mă rog Ție.... o maica Împăratului ce împărătește ceriul și pământul, cere-mi ertare de tôte păcatele mele,.... că tôte le poți ca maica Împăratului celui atotputernic. („Carte de rugăciuni” de episcopul Melchisedec București. Tipografia cărților bisericești 1895 pag. 150).

Asemenea implorăm și ajutorul sfinților, „..... Stăpâne, iubitorule de ômeni..... întărește pașii noștri prin rugăciunile și soliile mōritei Născătoare de Dumnezeu..... și ale tutuor sfinților.

Deci spre completarea celor de mai sus este inom de lipsă, să depingem tot în cupolă pe „Maica Domnului”. Ea se face de regulă în apropierea lui Christos, cu mâinile întinse spre rugăciune către Pantocrator, și că cea mai vrednică, în partea ostică a cupolei. Tot în același cerc, — vis-a-vis — adevă în partea vestică, se picteză dintre sfinți *Ioan Botezătorul*. Une-ori se mai picteză Maria de-a drēpta și Ioan de-a stânga lui Iisus.

În al doilea cerc mai jos urmază în multe biserici prorocii, înșirați în jurul tamburului cupolei.²⁾ Spre a nu înmulți prea mult figurile, scumpind pictura, acestia se pot omite, mai ales, că la cupola catedralei noastre, și și la alte biserici, se află la locul acesta o girlandă de ferestri dese, care nu admite pictură de sfinți.

Dintre sfinți mai aparțin aici în deosebi cei „patru evangeliști”; cari se aședă în cele patru colțuri din jos ale cupolei.

Cu acestea s'a complectat de-ajuns pictarea cupolei. Christos ascultă rugăciunile fiilor săi pămâtenii; ear' suita sa cerească îi pune mereu la inima-i milostivă aceste rugări, spre considerare.

La piciorul tamburului cupolei, mai fiind loc, se fac încă două icône: Una la ost, cealaltă vis-a-vis, la vest.

La ost așa numita „sfânta năframă” (τὸ ἄγιον μανδύλιον), adevă chipul lui Christos cel nefăcut de mână omenescă (ἀχειροποίητον), zugrăvit pe o pânzătură albă cu care s'a șters Mântuitorul de sudori; și „sfânta cărămidă” (ἅγιος κέραμος), același chip al feței lui Iisus pe o cărămidă roșie. Modul, în care s'au format aceste chipuri, este istorisit în sinaxariul de la 16 August.³⁾

Dacă spațiul nu permite, sfânta năframă se pôte zugrăvi în dimensiuni mai reduse, pe tēmplă, de-asupra ușilor împărătești.

Năframa sfântă.

Proveniența acestei icône se bazează pe o legendă, pe care o aflăm la *Ioan Damaschin* (Paris 1712, fol. orat. I. de imag. p. 320; p. 631, 632), la *Eusebiu* (Histor. eccles. I. c. XIII), la *Nicephorus Callixtus* (Hist. eccles. II. cap. 7).

Pe timpul, când Iisus învăța și făcea cunoscutele-i minuni, era în *Edessa* rege *Abgarus*. Acesta a auzit despre Iisus și faptele lui. Fiind de timp îndelungat bolnav, a scris lui Iisus, să vină să-l vindece; și va împărți cu el mica cetate Edessa. Iisus, ocupat cu îndeplinirea misiunii ce i era încredințată, n'a putut să-l cerceteze; dar i-a promis, că după-ce se va reînțorcel la Tatăl său, îi va trimite pe vre-unul dintre învățacei (pe Tadeu), carele îl va vindeca.

Abgarus s'a întristat, și neputend vedea pe Iisus în persônă, a dorit să vadă barēm chipul lui. De aceea a dat ordin unor trimiși, ca — mergend la Fiul lui Dumnezeu — să pună pe un pictor, să-l zugrăvescă. Iisus, căruia nimic nu este ascuns și care tôte le știe — cunoscend și dorința lui Abgarus, a luat o cârpă și — ștergendu-și cu ea fața și apăsându-o pe fața — i-s'a desemnat însuși chipul lui pe ea.

¹⁾ În multe cupole (Watopădi, Xenophontos, din muntele Atos) vedem la acest loc zugrăvită „divina liturgie” (ἡ θεία λειτουργία), adevă prototipul liturgiei noastre, servite de preoți pe pământ. Iconografia îmbracă adevă pe toți ingerii ca preoți liturgisitori. Iisus este arhipreotul, și stă înaintea altariului, binecuvântand. Pe dinaintea lui duc ingerii, îmbrăcați ca preoți, diaconi etc., trupul și sângele lui Christos, potirul și discul, cădelnița, lumini etc., precum zilnic vedem că se întēmplă la „întrarea cea mare” cu sfințele sacrameente. Acesta împreună-servire de altcum o aflăm indicată în rugăciunea de la „întrarea cea mică” cu evangelia. Înainte de intrare zice preotul în taină — închinându-se, în mâni cu o evangeliu — în mijlocul bisericei, într' altele: „... Fă împreună cu întrarea noastră, să fie întrarea sfinților ingeri, cari serveac împreună bunătatea Ta....”

²⁾ Așa se află în Atos la biserica sfântului Nicolae din mănăstirea Lavra. Profetii sunt prevestitorii „Testamentului nou”; și unul din ei, *Isaia*, a profetit pe Emanuel; de aceea „*Εμμανουελ*” lui Panselinos îl pune mai ales și pe el la locul acesta.

³⁾ Cetește Mineiul lunii August.

(Va urma.)

Nr. 54 1904.

[99] 1—3

Publicare de licitațiune.

Pentru renovarea și adaptarea edificiului școlii gr. or. din Rășinari se publică concurs cu oferte închise.

Suma prelimitată spre acest scop e de 35,478 cor. 72 fl.

Ofertele închise, provădate cu vadiu de 5% din suma de mai sus și cu declarațiunea oferentului că-i sunt cunoscute condițiunile de licitare, cum și planul și preliminarul de spese, se vor înainta comitetului parohial gr. or. din loc până în 8 Maiu n. orele 12 din zi.

Condițiunile, planul și preliminarul de spese se pot vedea în cancelaria comitetului parohial.

Rășinari, 29 April n. 1904.

D. Vidrighin
president.

M. Lungu
not. com. paroh.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, comit. Sibiu.

Anunț.

Cassa de păstrare reuniune în Săliște acordă împrumuturi fără nici o provisiune sau competență de scris, și anume:

I. *Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți și Imprumuturi cambiale*

de la k 50 până la k 1000 cu 8%
" " 1000 " " 5000 " 7%
" " 5000 " " 20000 " 6 1/2%
" " 20000 în sus cu 6%.

II. *Imprumuturi hipotecare și Imprumuturi cambiale cu acoperire hipotecară*

de la k 100 până la k 1000 cu 7%
" " 1000 " " 5000 " 6 1/2%
" " 5000 în sus cu 6%.

III. *Credite de conturent pe lângă acoperire de hârtii de valoare sau hipotecă*

sume până la k 5000 cu 6-8%, și sume preste „ 5000 „ 6-3% interese decursive.

Din ședința Direcțiunii ținută la 14 April, 1904.

[91] 4—6

Direcțiunea.

Ingrijirea dinților e cu totul greșită dacă se crede că lucrul principal este a clăti gura cu o apă antiseptică, și că acesta e de ajuns. Ingrijirea dinților însă este deservită dacă drept orientare se iau experiențele de ani de zile ale dentistului de curte ces. și reg. Dr. I. G. Popp din Viena XIII/6, și se folosește de apa de dinți și de gura anaterin, pentru că acesta întrunește următoarele calități: are aromă particulară și este avantajosă pentru dinți și gingii, împiedică putredirea, pe când gura rămâne fără miros, și contrar celorlalte ape de gură are puterea de a dizolva necurătenia de pe dinți și flegma, fără vre-o stricăciune ore-care; afară de-aceia împiedică cu succes ori ce durere de gură, de dinți, și de gingii. În același timp se se folosescă crema de dinți anaterin, în tuburi, pentru ca se se împiedice formarea de petă și se rămână dinții frumoși, curăți, în coloră proaspătă, naturală, și sănătoși. Veritabilele preparate anaterin (apa de gură numai în sticle à 2-80, 2 și 1 cor., crema de dinți à 60 fl.) sunt recomandate de profesori și medici, deore ce s'au convins și despre aceea, că ele au rarele calități de a nu conține aciduri și a nu face spumă, cari sunt stricăcioase gurii și dinților. Se capătă în farmacia, drogerii, prăvălii mai aalese, cum și în depositul principal Carol Morscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Lingner, farmacist în Sighișoara. [18a] 5—18

Să plantăm umbrar de viță de vie

pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și năsip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește ori-ce soi de struguri, de-și toate soiurile sunt plante curpenitoare, fiind-că o parte mare din ele, chiar și dacă se desvâltă, nu dă rōde, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantază soiuri bune pentru formarea de verdéță, acestea provéd apoi casa pe întreg timpul cōcerii cu cele mai eminente soiuri de struguri tāmăioși și alte soiuri de struguri dulci. [12] 14—20

Strugurii cresc pretutindenea în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar pute fi cultivați, cu neînsemnate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumoasă podobă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detrăgă cât de puțin din locul merit pentru alte scopuri. S'apoi strugurii sunt cele mai multămitore pōme, deore-ce rodesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicându-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-căruia, gratis și franco.

Erste Érmelléker Rehenschule, Nagy-Kágya, p. u. Székelyhid.

Cărămidă vechiă

se află de vinzare la

arhitectul **Franz Szalay,**

(55) 8—10 strada turnului-roșu nr. 2 a.

Biliard pentru carambol

Seifert, în stare bună, cu tōte accesoriile, se vinde.

Amănunte în **Confetăria Frentz,** strada cismădiei nr. 19. [97] 3—6

Crema Margit a lui Földes e cea mai bună din lume. Efect minunat.

Frumuseța femeiească

pōte fi câștigată, potentată și menținută prin escelentul preparat, curățit chimic și cu totul nestricăcios

Cel mai eminent mijloc contra inriurinței sōrelui și vântului, nu conține nici mercuriu nici plumb, neunsuros, pretutindenea favorit este

CREMA MARGIT a lui FÖLDES

Acastă universal renumită pomadă de obraz delătură în câteva zile pistruiele, petele de ficat, jbrățele, carii de piele și alte necurătenii de piele; netedește sbărcelele, crețele, semnele de vârsat, și dă obrazului coloră albă, lucie și fină.

Prețul: borcean mic 1 cor., mare 2 cor.

Cu ramburs sau pe lângă trimiterea înainte a prețului trimite producătorul:

K. de FÖLDES, farm. ARAD.

Se capătă în farmacia, drogerii și parfumerii.

Articlii de toaletă demni de recomandare:

Pudră Margit cor. 120

Săpun Margit 70 fl.

Pastă de dinți Margit cor. 1

Apă de obraz Margit cor. 1

Depositar principal în Sibiu:

farmacile C. Müller, și I. C. Molnár; G. Melzer, săpunar, E. Rumler, și parfumeria Melzer.

Indispensabilă pentru dame!

Cel mai bun cosmetic.

Pianele Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs“, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concerteză exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce pōte.

Bösendorfer a făcut școlă.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francise Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onōre) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrișul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de esecutare așa fină. În Ungaria sunt fōrte plăcute piane de la **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor vioiu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; indeosebi este căutat acolo, unde numai rar se pōte afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

representați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane fōrte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, se-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu.**

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch:** pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.

Pianine bune **Hölzl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai noue se află în deposit instrumente drăguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harfen-Piano“. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurierea celui ce învață.)

Pianine berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg—Lipsca** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri eftine.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

Sibiu (Nagyszeben), strada cismădiei nr. 9, etagiul I.

(94) 2—

Sudorea picioarelor

se vindecă radical prin folosirea pravului

„universal antisudoric“

din farmacia la „ursul negru“ a lui

Guido Fabritius

Sibiu.

Să se folosescă numai numitul prav!

? Pentru-ce?

este numit

GAEDICKE

cea mai mare

colectă de noroc?

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe câștiguri principale.

Pentru-că premia de .	602.000	coróne
Pentru-că de trei-ori .	400.000	„
Pentru-că de trei-ori .	100.000	„
Pentru-că odată	70.000	„
Pentru-că de patru-ori	60.000	„
Pentru-că de trei-ori .	30.000	„
Pentru-că de cinci-ori	25.000	„
Pentru-că de zece-ori	20.000	„

(58) 6—12

acolo s'au câștigat, și

Pentru-că **nici o colectă nu pōte dovedi astfel de rezultate uriașe.**

Cine voește deci să dobândescă un **căștig principal**, se se grăbescă a comanda cu asignațiune ori pe lângă ramburs losuri pentru prima clasă a **XIV. loterie de clasă r. ung. priv.**, care se începe deja în

17 și 18 Mai

Intreg	jumătate	pătrar	optime de los
12	6	3	1 1/2 coróne

de la casa de bancă și cea mai mare colectă de noroc din Ungaria

A. GAEDICKE

Budapesta, Kossuth-Lajos-utcza nr. 11.

Șecuri postali pentru trimiterea scutită de porto a banilor — gratis și franco

Scrisóre de comandă. A se taia!

Dlui **A. GAEDICKE**, Budapesta

Vē rog a'mi trimite ..... losuri originale, clasa I., ale loteriei de clasă reg. ung. priv., cum și planul oficial.

Banii, cor..... {sunt a se ridica prin ramburs} {sosesec cu asignațiune postală} Ce nu convine se se ștergă.

Adresa preciză